

Jocs per estimular la consciència fonològica

Educació infantil
i cicle inicial d'educació
primària

Presentació

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

SEP

Per què treballar la consciència fonològica?

A les aules d'educació infantil es fan un gran nombre d'activitats per augmentar la consciència lingüística de l'alumnat, tot utilitzant la llengua de forma significativa.

Sovint, cercant aquesta significativitat de les paraules, i del discurs en general, podem deixar una mica de banda la consciència dels fonemes. S'ha comprovat que un bon nivell de consciència fonològica a principis de primària esdevé un potent determinant en l'èxit que els alumnes poden tenir en l'aprenentatge de la lectura.

Us fem a mans un programa d'activitats, seqüenciades de menor a major complexitat, pensades per treballar en forma de jocs la consciència fonològica de l'alumnat de segon cicle d'educació infantil i principis de l'educació primària.

Aquest programa engloba des de la consciència dels sons que ens envolten fins a la noció i l'ordenació de la frase.

Metodològicament, s'ha de concebre com un programa on els reptes fonològics es presenten de forma gradual i on les noves activitats es poden fer en base al que prèviament s'ha introduït i practicat.

Totes les sessions han de ser breus, però constants, i han de seguir l'ordre en què estan presentades.

Aquest programa de jocs ha de divertir els nens, i, a més, mantenir el seu interès i facilitar-los, amb materials que els agradin, que puguin recordar, pensar i repetir allò que han treballat, i que el que aprenguin, pugin generalitzar-ho més enllà del context immediat d'aprenentatge i malgrat el pas del temps.

El recull és una adaptació al català del programa "Phonemics Wareness in Young Children", de Marylin J. Adams, Barbara R. Foorman, Ingvar Lundeborg i Terri Beeler.

Guió de les activitats

1. Jocs d'escoltar

- Escoltant sorolls
- Escoltant seqüències de sorolls
- Patufet, on ets?
- Amagant el despertador
- Qui diu què
- Xiuxiuejar el nom
- El joc dels disbarats (sense sentit)
- El joc del telèfon (el joc del xiuxiueig)
- Recordes? (seqüència d'ordres)

2. Rimes

- Poesies, cançons i cantarelles
- Contes/Històries amb rimes
- Emfasitzant rimes a través del moviment
- Paraules rimades
- Fem rimes!
- Un vaixell carregat de...
- Rimes amb accions
- El llibre de rimes

3. Paraules i frases

- Introduint la idea de "frase" o "oració"
- Introduint la idea de paraula
- Escoltant paraules en frases
- Exercicis amb paraules curtes i llargues
- Paraules dins i fora del context

4. Consciència de síl·laba

- "Picant" noms
- Traient una cosa de la capsa
- El successor del rei o de la reina
- Escoltar primer, mirar després
- El follet parlant I: síl·labes

5. Sons inicial i final

- Endequina qui és
- Paraules diferents, mateix so inicial
- Trobant coses: sons inicials
- En què estic pensant?
- Parelles de paraules I: treure un so (anàlisi)
- Parelles de paraules II: afegir un so (síntesi)
- Diferents paraules, el mateix so final
- Trobant coses: sons finals
- La teranyina

6. Fonemes

- Paraules de dos sons
- Paraules de tres sons
- Grups consonàntics: afegint i traient sons inicials
- Grups consonàntics: afegint i traient sons medials
- Construint paraules de quatre sons
- Endevinant la paraula
- El follet parlant II: fonemes

7. Introducció de les lletres i lletrejar

- Endequina qui: introduint sons i lletres
- Noms de dibuixos: sons inicials i lletres
- Estic pensant en una cosa: sons inicials i lletres
- Noms de dibuixos: sons finals i lletres
- Buscant el dibuix: consonants inicials o finals
- Introducció a com es lletregen les paraules:
 - Afegir una lletra
 - Canviar la lletra
 - Pronunciant paraules